Anexa nr. 2 la ordinul ministrului educaţiei naţionale nr. 5003 /02.12.2014
MINISTERUL EDUCAŢIEI NAŢIONALE

ZENE ÉS MOZGÁS

Tanterv
magyar tannyelvű iskolákban és magyar tagozaton tanulók számára
III. és IV. osztály

Programa şcolară
pentru disciplina

MUZICĂ ŞI MIŞCARE

pentru şcolile şi secţiile cu predare în limba maghiară
CLASELE a III-a – a IV-a

Bucureşti, 2014

Bevezetés

A zene fontos szerepet játszik az emberek életében. Szinte nincs, aki ne kedvelné a muzsikát, ne hallgatna valamilyen zenét minden nap. Van, akit felvidít, vagy épp gondolatokat ébreszt benne, van, aki a feszültségét vezeti le általa.

Kisiskolás korban a zenei nevelés a gyerekeket élményhez juttatja, felkelti zenei érdeklődésüket, formálja zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat, képzeletüket, alkotókedvüket. Fejleszti a gyerekek zenei hallását, ritmusérzékét, zenei emlékezetét, játékos zenei alkotókedvét. A gyermekdalok ritmusából fakadó harmonikus mozgás elősegíti mozgáskultúrájuk fejlődését. Ebben az életkorban az éneklés mindig szoros összefüggésben van a mozgással, a kettő együtt, egymás hatására fejlődik. Azt az örömet, amit a ritmus, a dallam és a mozgásos játék együttes hatása nyújt, nem lehet mással helyettesíteni. Észrevétlenül fejlődik ritmusérzékük, egyensúlyérzékük, formálódik zenei ízlésük, művészi értékrendjük. A zene és a mozgás fejleszti az egészséges magabiztosságot, önfegyelmet, az egymáshoz való alkalmazkodást, a kreativitást, a koncentrációt, a szociális kompetenciákat.

A zenei képességek fejlesztésével intenzívebb fejlődésnek indulnak a gyermek egyéb képességei is. Mind a művészetben, mind a tudományban egyaránt szükséges az intuíció, a képzelet, a gondolatok áramlása és rendezése, az összefüggések megkeresése vagy megteremtése. A zenei nevelés hozzájárul a magasabb rendű pszichikus funkciók fejlesztéséhez, melyek hatása messze túllépi a zene speciális tartalmának, anyagának határait. A zenei készségek, képességek fejlesztése előnyösen hat az egész személyiség sokoldalú és harmonikus fejlődésére. A sokféle fejlesztés felerősíti egymás hatását. A zenei nevelés számtalan alkalmat nyújt a felszabadult, vidám, közös játékra, éneklésre, a zene megszerettetésére, előkészíti a gyermeket a zene befogadására, értésére, átélésére ésgyakorlására.

„Mit kellene tenni? Az iskolában úgy tanítani az éneket és zenét, hogy ne gyötrelem, hanem gyönyörűség legyen a tanulónak, s egész életére beleoltsa a nemesebb zene szomját. Nem fogalmi, racionális oldalról kell megközelíteni. Nem algebrai jelek rendszerét, titkos írását, egy, a gyermekre közömbös nyelvet kell benne láttatni. A közvetlen megérzés útját kell egyengetni. Ha a legfogékonyabb korban, a hatodik és tizenhatodik év közt egyszer sem járja át a gyermeket a nagy zene éltető árama, akkor később már alig fog rajta. Sokszor egyetlen élmény egész életre megnyitja a fiatal lelket a zenének. Ezt az élményt nem lehet a véletlenre bízni; ezt megszerezni az iskola kötelessége." (Kodály Zoltán)

A *Zene és mozgás a magyar tannyelvű iskolákban és magyar tagozaton tanulók számára III. és IV. osztályban* heti 1 órában tervezett tantárgy.

A tanterv szerkezeti felépítése:

- Bevezetés
- Alapkompetenciák
- Sajátos kompetenciák
- Tanulási tevékenységek
- Tanulási tartalmak
- Módszertani javaslatok

Ezen tanterv újszerű sajátosságai:

- előnybe részesíti, nagyobb teret biztosít a mozgásos tevékenységeknek, a tanórai, aktív, cselekvéses tanulásnak;
- esélyt teremt a tanulók képességeiben megmutatkozó különbözőségek kezelésére;
- lehetőséget nyújt a tantárgyak közötti szerves kapcsolódás kialakulására;
- lehetőséget ad a tanulási kudarcok kialakulásának megelőzésére, a kommunikációra és a kooperációra, az egyéni sajátosságokhoz igazítható tanulási utak tervezésére;
- rugalmassága révén lehetőséget teremt a pedagógusnak saját ötletei megvalósítására, azosztályközösség képességeihez, igényeihez igazodva, a gyeremekek személyiségének fejlesztése érdekében;
- a képességek fejlesztésére alkalmas alapvető zenei tevékenységek (éneklés, zenehallgatás, improvizáció, olvasás-írás) köré rendezve tartalmazza a zenei ismereteket és készségeket;
- spirális elrendezése révén lehetőséget teremt az elsajátított ismeretek ismétlésére, elmélyítésére, az ismeretek fokozatos kiegészítésére, bővítésére;
- élményközpontú, cselekedtető, zenei tevékenységekre építő, melynek eredménye a feldolgozás közben örömmel szerzett zenei ismeret és készség.

„Nem lehet egészen boldog az az ember, akinek nem öröm a zene. Erre az örömre azonban tanítani kell az emberiséget, mert magától nem jut el odáig." (Kodály Zoltán)

ALAPKOMPETENCIÁK

1. **Daltanulás, éneklés játékos és mozgásos helyzetekben**
2. **A zenei nyelvezet, az alapvető zenei kifejezőeszközök elsajátítása az életkori sajátosságoknak megfelelően**
3. **Gondolatok, élmények és érzelmek kifejezése zene és mozgás által**

Sajátos kompetenciák és tanulási tevékenységek

1. Daltanulás, éneklés játékos és mozgásos helyzetekben

III. osztály	IV. osztály
1.1. Énektanulás és éneklés tisztán, helyes intonációval, pontos indítással, egységes levegővétellel, helyes kiejtéssel csoportban a hozzá tartozó mozgásos játékkal együtt - *mondókák, énekes gyermekjátékok, gyermekdalok, népdalok hallás utáni tanulása, éneklése* - *memóriafejlesztő játékos gyakorlatok* - *közös – csoportos és kiscsoportos – éneklés oktáv hangterjedelemben* - *közös éneklés hangszeres kísérettel (pl. gitár, furulya, zongora, zenei alap)* - *énekes gyermekjátékok mozgással való megjelenítése*	**1.1. Énektanulás és éneklés tisztán, helyes intonációval, pontos indítással, egységes levegővétellel, helyes kiejtéssel és helyes tagolással, nagyobb és kisebb csoportban, egyénileg, emlékezetből az összes versszakkal és a hozzá tartozó mozgásos játékkal együtt** - *énekes gyermekjátékok, gyermekdalok, népdalok hallás utáni tanulása, éneklése* - *közös – csoportos és kiscsoportos – éneklés másfél oktáv hangterjedelemben* - *egyéni éneklésre való ösztönzés, a hangerő, tempó tudatos alkalmazása* - *dalok tanulása részben hallás után, részben kottából* - *énekes gyermekjátékok mozgással való megjelenítése* - *közös éneklés hangszeres kísérettel (pl. gitár, furulya, zongora, zenei alap)*
1.2. Különböző tárgyak, játékhangszerek, hangszerek használata ritmushangszerként - *a környezetükben lévő tárgyak ritmushangszerként való használata* - *a rövid és hosszú hangok, a szünetek érzékelését elősegítő gyakorlatok* - *az ismert énekekhez egyenletes lüktetés kíséretként való alkalmazása* - *az ismert mondókák, énekes gyermekjátékok és népdalok ritmusának megszólaltatása játékhangszereken* - *az ismert énekek kísérete két csoportban: egyenletes lüktetés és ritmus*	**1.2. Különböző tárgyak, játékhangszerek, hangszerek használata ritmushangszerként éneklés közben is** - *a rövid és hosszú hangok, a szünetek érzékelését elősegítő gyakorlatok* - *kánontapsolás* - *kérdés-felelet típusú játékok az ismert ritmus és dallamotívumok megszólaltatásával* - *az ismert énekekhez a mérőütés kíséretként való alkalmazása* - *az ismert énekek és népdalok ritmusának megszólaltatása játékhangszereken* - *ritmusosztinátó szerkesztése, hangoztatása ismert dalokhoz* - *ritmusgyakorlatok szabad és adott szempontok szerinti rögtönzése*

III. osztály	IV. osztály
1.3. Az énekelt vagy hallgatott zene ritmusának megjelenítése improvizált vagy betanult mozgással - *a népi énekes gyermekjátékok jellegzetes mozgásformáinak elsajátítása, gyakorlása* - *egyenletes járás, tapsolás, dobbantás, kopogás, egyenletes mozgások végzése karral, kézzel, törzzsel, fejjel, vállal, lábbal* - *a belső hallás, a zenei emlékezet fejlesztését szolgáló játékos gyakorlatok* - *mondókák, kiolvasók, énekek társítása ritmikus mozgással* - *az ének szövegét, hangulatát kifejező mozgások végzése* - *ritmikus mozgás, tánc, mozgásos impovizáció dallamra, ritmusra, dalra, zenére* - *dalok ritmizálása*	**1.3. Az énekelt vagy hallgatott zene ritmusának kifejező módon való megjelenítése improvizált vagy betanult mozgással** - *a népi énekes gyermekjátékok jellegzetes mozgásformáinak tökéletesítése* - *ritmusvisszhang, változatos felelgetős gyakorlatok tanulói kezdeményezésre is* - *a belső hallás, a zenei emlékezet fejlesztését szolgáló játékos gyakorlatok* - *énekek társítása ritmikus mozgással* - *improvizált ritmusok, szavak összefűzése adott ritmusra* - *az ének szövegét, hangulatát kifejező mozgások végzése* - *ritmikus mozgás, tánc, mozgásos impovizáció dallamra, ritmusra, dalra, zenére* - *táncos mozgáselemek összekapcsolása énekes gyermekjátékokkal* - *alkalmazkodó ritmus, tempo giusto, parlando szerinti népdaléneklés* - *dalok ritmizálása*

2. A zenei nyelvezet, az alapvető zenei kifejezőeszközök elsajátítása az életkori sajátosságoknak megfelelően

III. osztály	IV. osztály
2.1. A magas és mély, a rövid és hosszú hangok közötti különbségek észlelése - *játékos gyakorlatok a magas és mély hangok megkülönböztetésére* - *a dallamvonal mozgásos megjelenítése éneklés vagy zenehallgatás közben* - *a fá és a dó' hangok bevezetése* - *a szó-mi-lá-dó-ré-fá-dó' hangok közti magasságok megkülönböztetése kézjellel, színekkel, rajzokkal, betűkkel, korongokkal* - *szolmizálás betűkottáról* - *a vonalrendszer és a G-kulcs megismerése, a tanult hangok elhelyezése a vonalrendszerben* - *játékos gyakorlatok a rövid és hosszú hangok megkülönböztetésére – a félértékű hang és félértékű szünet tudatosítása és gyakorlása*	**2.1. A magas és mély, a rövid és hosszú hangok közötti különbségek észlelése és jelölése** - *játékos gyakorlatok a magas és mély hangok megkülönböztetésére* - *a dallamvonal mozgásos megjelenítése éneklés vagy zenehallgatás közben* - *a ti, alsó lá, alsó szó, alsó ti hangok bevezetése* - *a szó-mi-lá-dó-ré-fá-dó'-ti-lá,-szó,-ti, hangok közti magasságok megkülönböztetése kézjellel, színekkel, rajzokkal, betűkkel, korongokkal* - *szolmizálás betűkottáról* - *a tanult hangok elhelyezése a vonalrendszerben* - *játékos gyakorlatok a rövid és hosszú hangok megkülönböztetésére – az egész értékű hang és egész értékű szünet tudatosítása és gyakorlása* - *az egész értékű hang és az egész értékű szünet írásjeleinek*

III. osztály	IV. osztály
- *a félértékű hang és a félértékű szünet írásjeleinek felismerése, gyakorlása és alkalmazása* - *a tanult ritmusértékek, ritmusképletek felismerése és megszólaltatása kottaképről* - *a tanult ritmusértékek önálló elhelyezése a 2/4-es ütemben az ütemvonal, ismétlőjel és záróvonal használatával*	*felismerése, gyakorlása és alkalmazása* - *önálló nyolcad értékű hang és nyolcad értékű szünetjel írásjeleinek felismerése és alkalmazása* - *az értéknyújtó legato és pont megismerése: pontozott negyed, pontozott félértékű hangok érzékeltetése* - *a szinkópa lüktetésének érzékeltetése, lejegyzésének és hangoztatásának gyakorlása* - *a tanult ritmusértékek, ritmusképletek felismerése és megszólaltatása kottaképről* - *a tanult ritmusértékek önálló elhelyezése a 4/4-es és 3/4-es ütemekben az ütemvonal, ismétlőjel és záróvonal használatával* - *prima volta, seconda volta*
2.2. A tempó különbségeinek megfigyelése a zenei alkotásokban és ezek alkalmazása az éneklésben - *játékos gyakorlatok a hangerő és a tempó érzékeltetésére, megkülönböztetésére* - *a dalok hangulatának, szövegének megfelelő tempó és hangerő kiválasztása* - *az indulótempó megfigyelése*	**2.2. A tempó és a dinamika különbségeinek megfigyelése a zenei alkotásokban és ezek alkalmazása az éneklésben** - *játékos gyakorlatok a hangerő, tempó, dinamika megkülönböztetésére és összekapcsolására* - *a dalok hangulatának, szövegének megfelelő tempó és hangerő kiválasztása, alkalmazása* - *hangulatok, előadásmódok, karakterisztikus elemek megállapítása* - *a tartalom és a zenei kifejezőeszközök összefüggéseinek megfigyelése a cselekményes zenék hallgatásakor* - *különböző zenei karakterek megfigyelése a zenében*
2.3. Formai elemek a dalokban (strófa, refrén) - *a dalok szakaszokra való felosztására és azok összehasonlítására szolgáló játékos gyakorlatok* - *a sorok közötti viszonyok megfigyelése a dallam felismerésében* - *a refrén felismerésére szolgáló játékos gyakorlatok*	**2.3. Formai elemek a dalokban (motívum, kezdősor és befejezősor közti hasonlóságok)** - *a zenei egységek elhatárolása írásban (verssor = dallamsor) és ezek összehasonlítása (azonos, hasonló, különböző) szolmizáció alapján is* - *a sorok közötti viszonyok megfigyelése a dallam felismerésében* - *a visszatérés megfigyelése a rondó-elv szerint szerkesztett dalcsokorban*

3. Gondolatok, élmények és érzelmek kifejezése zene és mozgás által

III. osztály	IV. osztály
3.1. Örömmel való részvétel a zenei tevékenységekben, a közös éneklésben, a zene, a zenei tevékenység kedvelése - *közös csoportos, kiscsoportos éneklés*	**3.1.Örömmel való részvétel a zenei tevékenységekben, a közös éneklésben, táncban, a zene, a zenei és mozgásos tevékenység kedvelése** - *közös csoportos, kiscsoportos, egyéni éneklés* - *tánctanulás*
3.2. A zenehallgatásra szánt anyag figyelemmel való követése és a zenei élmény befogadása - *gyermekdalok, népdalok hallgatása énekes és hangszeres valamint énekes-hangszeres előadásokban* - *a tanult dallampéldák felismerése egyszerű feldolgozásokban* - *a tanulók számára befogadható zeneművek, zenei részletek hallgatása* - *többször meghallgatott zeneművek azonosítása* - *véleménynyilvánítás a zenehallgatási anyagról különböző megfigyelési szempontok alapján*	**3.2. A zenehallgatásra szánt anyag figyelemmel való követése és a zenei élmény tudatos befogadása** - *a női kar, a férfikar és a vegyes kar hangzásának megfigyelése* - *zenehallgatás során eltérő hangszíneket bemutató zenei szemelvények azonosítása, megkülönböztetése (gyermekhang, női énekhang, férfi énekhang, énekkar, zenekar)* - *ismert énekek hallgatása élő, énekes vagy hangszeres előadásban* - *a tanulók számára befogadható zeneművek, zenei részletek hallgatása* - *véleménynyilvánítás a zenehallgatási anyagról különböző megfigyelési szempontok alapján és szabadon is*
3.3. Zenei ismereteik, készségeik minél változatosabb formában való kifejezése - *zenehallgatási élmények kifejezése mozgással, rajzokkal, színekkel, formákkal, szóban* - *mozgás, tánc a zenei élmények alapján*	**3.3. Zenei ismereteik, készségeik minél változatosabb formában való kifejezése és közvetítése különböző rendezvényeken** - *improvizáció a zenei kifejezőeszközök alkalmazásával* - *mozgásos improvizációk, tánc a zenei élmények alapján* - *közös éneklés hangszerkísérettel is, zenélés, énekes gyermekjátékok, dalcsokrok előadása ünnepi alkalmakon, előadásokon* - *dramatizált szokásjátékok színpadi bemutatása hangszerek felhasználásával, színpadi kellékekkel, megfelelő ruházatban*

Tanulási tartalmak

Kompetenciaterületek	III. osztály	IV. osztály
1.Daltanulás, éneklés játékos és mozgásos helyzetekben	**JAVASOLT DALANYAG** **a. Gyermekdalok és népdalok** *A bundának nincs gallérja* *Cickom, cickom* *El kéne indulni* *Elszaladt a kemence* *Érik a szőlő, hajlik a vessző* *Ettem szőlőt, most érik* *Fut a kicsi kordé* *Házasodik a tücsök* *Hej, Vargáné* *Hopp Juliska* *Hová mégy te kis nyulacska?* *Két szál pünkösdrózsa* *Összegyűltek, összegyűltek* *Serkenj fel, kegyes nép* *Szegény legény vagyok én* *Szélről legeljetek* *Tavaszi szél vizet áraszt* *Zöld erdőben, zöld mezőben* **b. Más népek dalai** *Áll egy ifjú nyírfa (orosz)* *Ég a város (angol)* *Egy boszorka van (szlovák)* *Kakukk, kakukk (német)* *Pál, Kata, Péter (francia)* **c. Jeles napok, ünnepek dalai** *Pásztorok keljünk fel* *Midőn a szűz bepólyálja gyermekét* *Ne féljetek pásztorok* *A farsangi napokban* *Most szép lenni katonának* *Kossuth Lajos azt üzente*	**JAVASOLT DALANYAG** **a. Gyermekdalok és népdalok** *A juhásznak jól van dolga* *A malomnak nincsen köve* *Csipkefa bimbója* *Felmásztam a kemencére* *Három szabólegények* *Házasodik a tücsök* *Hej, Dunáról fúj a szél* *Kolozsváros olyan város* *Megismerni a kanászt* *Mennyből az angyal* *Mikor masírozunk, kapitány uram?* *Most viszik, most viszik* *Ó jöjj, ó jöjj, Üdvözítő* *Télen nagyon hideg van* *Túl a vizen egy kosár* *Ugyan édes komámasszony* *Volt nekem egy kecském* **b. Más népek dalai** *Ébred már a hajnaltündér (angol)* *Nyit már a gyöngyvirág (német)* *Ó, jertek énekeljünk kánont (angol)* **c. Jeles napok, ünnepek dalai** *Bárcsak régen fölébredtem volna* *Hej, víg juhászok, csordások* *Betlehem kis falucskában* *Rossz a Jézus kiscsizmája* *A kis Jézus megszületett* *Mennyből az angyal*

Kompetenciaterületek	III. osztály	IV. osztály
	Ma van húsvét napja *Meghozta az Isten piros pünkösd napját* *A pünkösdi rózsa* **d. Műdalok** *Gryllus Vilmos – Kányádi Sándor: Somvirággal, kakukkfűvel* *Kodály Zoltán – Weöres Sándor: Buba éneke* *Kodály Zoltán – Weöres Sándor: Fut a kicsi kordé* *Kodály Zoltán* – Weöres Sándor: *Jön a tavasz, megy a tél*	*A hajnali harangszónak* *Hipp, hopp, farsang* *Huszárgyerek, huszárgyerek* *Kossuth Lajos táborában* *Szent Gergely doktornak* *Az Úr Krisztus feltámada* **d. Műdalok** *Gryllus Vilmos: Kárókatona* *Gryllus Vilmos: Ősz szele zümmög* *Wolfang Amadeus Mozart – Sulyok Gizella: Nyílik az égablak*
2. A zenei nyelvezet, az alapvető zenei kifejezőeszközök elsajátítása az életkori sajátosságoknak megfelelően	**a. A zenei hang** -különböző személyek beszédhangja és énekhangja, hangszererek hangjai **b. A ritmus** -egyenletes lüktetés -a félértékű hang, a félértékű szünet és szünetjel -a 2/4-es ütem: az ütemvonal, a záróvonal, az ismétlőjel -a vonalrendszer és a G-kulcs **c. A dallam** -magas és mély hangok -emelkedő és ereszkedő dallamlépések -a fá és dó’ hangok -a vonalrendszer és a G-kulcs **d. A tempó** -lassú – mérsékelt - gyors fogalmak **e. A hangszín** -gyermekhangok -énekkar -zenekar -különböző hangszerek hangjai	**a. A zenei hang** -különböző személyek beszédhangja és énekhangja, hangszererek hangjai **b. A ritmus** -az egész értékű hang, az egész értékű szünet és szünetjel -az értéknyújtó pont és legato -a szinkópa -önálló nyolcad értékű hang, szünet és szünetjel -a 4/4-es és 3/4-es ütemek -prima volta és seconda volta **c. A dallam** -magas és mély hangok -emelkedő és ereszkedő dallamlépések -a ti, alsó lá, alsó szó, alsó ti hangok -szolmizálás a tanult hangokkal **d. A dinamika** -halk – középerős - hangos fogalmak **e. A hangszín** -gyermekhangok -női énekhang -férfi énekhang -énekkar -zenekar -különböző hangszerek hangjai

Kompetenciaterületek	III. osztály	IV. osztály
	f. Formai elemek -zenei egységek -strófa -refrén	**f. Formai elemek** -zenei egységek -motívum -dallamsor -visszatérés
3.Gondolatok, élmények és érzelmek kifejezése zene és mozgás által	**ZENEHALLGATÁSI ANYAG** Bárdos Lajos: *Tücsöklakodalom* Ludwig van Beethoven: *VI. Szimfónia (II. tétel)* Pjotr Ilici Csajkovszkij: *VI. szimfónia* Egressy Béni: *Klapka-induló* Erkel Ferenc: *Hunyadi-induló* Johann Strauss: *Radetzky-induló* Kodály Zoltán: *Fölszállott a páva* Kodály Zoltán: *Nagyszalontai köszöntő* *Kodály Zoltán: Pünkösdölő* Leopold Mozart: *Gyermekszimfónia* Wolfgang Amadeus Mozart: *Kis éji zene* Sergei Prokofjev: *Péter és a farkas* Camille Saint-Saëns: *Az állatok farsangja (részletek)* Antonio Vivaldi: *Négy évszak (részletek)* Carl Maria von Weber: *A bűvös vadász* Népzenei feldolgozások, magyar népdalok, európai népek dalai 100 Folk Celsius együttes gyermekdalai Alma együttes gyermekdalai Bojtorján együttes gyermekdalai Gryllus Vilmos gyermekdalai Halász Judit gyermekdalai Kaláka együttes gyermekdalai Málna együttes gyermekdalai Roller együttes gyermekdalai Szvorák Kati gyermekdalai, népdalfeldolgozásai Tetszés szerint választott zenehallgatási anyag **MOZGÁS ÉS TÁNC** Különböző mozgásformák meghatározott ritmus alapján Mozgásos improvizációs játékok Népi gyermekjátékok és egyszerű tánclépések	**ZENEHALLGATÁSI ANYAG** Bárdos Lajos: *Kossuth Lajos táborában* Frederick Chopin: *Mazurka* Pjotr Ilici Csajkovszkij: *Diótörő* Farkas Ferenc: *Régi magyar táncok* Georg Friedrich Händel: *Messiás - Halleluja* Johann Strauss: *Kék Duna keringő* Kodály Zoltán: *Gergely-járás* Kodály Zoltán: *Háry János* Kodály Zoltán: *Karácsonyi pásztortánc* Luigi Rodolfo Bocherini: *Menüett* Henry Mancini: *A rózsaszín párduc* Wolfgang Amadeus Mozart: Utazás szánon Wolfgang Amadeus Mozart: *Varázsfuvola* Camille Saint-Saëns: *Az állatok farsangja (részletek)* Antonio Vivaldi: *Négy évszak (részletek)* Népzenei feldolgozások, magyar népdalok, európai népek dalai 100 Folk Celsius együttes gyermekdalai Alma együttes gyermekdalai Bojtorján együttes gyermekdalai Gryllus Vilmos gyermekdalai Halász Judit gyermekdalai Kaláka együttes gyermekdalai Málna együttes gyermekdalai Roller együttes gyermekdalai Szvorák Kati gyermekdalai, népdalfeldolgozásai Tetszés szerint választott zenehallgatási anyag **MOZGÁS ÉS TÁNC** Kifejező mozgásformák meghatározott ritmus, dallam alapján Mozgásos improvizációs játékok Népi gyermekjátékok és egyszerű tánclépések

Kompetenciaterületek	III. osztály	IV. osztály
		Társasági tánclépések Modern táncok

Megjegyzés: *A tanulási tartalmakban felsorolt dalanyag valamint a zenehallgatási anyag csak ajánlás, változtatható, kiegészíthető.*

Módszertani útmutató

- Fontos, hogy a pedagógus minél többet énekeljen, muzsikáljon, játsszon a gyerekekkel.
- Ebben az életkorban mozgásos tevékenységek: tapsolás, dobbantás, kopogás, lépegetések, az ének tartalmának megfelelő mozgásformák, tánclépések.
- A zenei anyag kiválasztásánál fontos figyelembe venni az életkori sajátosságokat, mind a hangterjedelem, mind pedig az ének szövegének tartalma szempontjából.
- Célszerű olyan dalokat, zenehallgatási anyagot választani, amelyek többféle zenei ismeretet hordoznak, többféle zenei tevékenységnél is alkalmazhatók.
- A gyermekek zenei érdeklődését az élő, színes és ízléses előadás kelti fel. Fontos látnia az előadót, annak arcjátékát, gesztusait.
- A kisgyerekek számára nélkülözhetetlen az emberközelség.
- Ajánlott, hogy a pedagógus a gyermekek érzelmi állapotának javítására is felhasználja a dalolást, a mondókázást, a zenét.
- A pedagógusnak feladata céltudatosan fejleszteni a gyermekek mozgáskészségét, serkenteni önálló kifejezésmódját, fantáziáját.
- A zenehallgatásra nevelés nem korlátozódik az ének-zene foglalkozásokra, a nap bármely szakaszában megjelenhet.
- A pedagógus feladata, hogy a közösen és örömmel végzett zenei tevékenység által olyan erkölcsi tulajdonságokat erősítsen meg a gyermekekben, mint például az együttérzés, figyelmesség, segítőkészség, őszinteség, önfegyelem, pontosság, szorgalom, kitartás, állhatatosság, szabálytartás, önzetlenség, igazságosság.
- A mindennapi munkában célszerű érvényesíteni a zene pozitív hatását a kreativitásra, intelligenciára, érzelmekre, a koncentrációra, a szociális kompetenciákra.
- A pedagógus a zene segítségével elérheti, hogy a gyermekekben megerősödjön az igény a kölcsönös megbecsülés, tisztelet és szeretet iránt.
- Az ének-zene órákon az értékelés célja: a tanulók személyre szabott jutalmazása, a bátorítás, a motiválás legyen.
- Fontos, hogy a pedagógusnak igénye legyen a folyamatos szakmai megújulás.

Könyvészet

1. Baka Judit*: Ki játszik ilyet?* Iskolai és népi játékok, 2004.
2. Bittera Tiborné – Juhász Ágnes: *Én is tudok beszélni.* Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó, 1991.
3. Cole, Michael – Cole Sheila: *Fejlődéslélektan.* Budapest, Osiris Kiadó, 2003.
4. Csukáné Klimó Mária: *Játsszunk játékot, táncot, színházat!* Ábel Kiadó, Kolozsvár, 2011.
5. Dr. Szenik Ilona – Halmos Katalin: *Ének zene tanterv a magyar tannyelvű általános iskolák 1-4. osztálya számára.* Ábel Kiadó, Kolozsvár, 2004.
6. Fazekasné dr. Fenyvesi Margit: *A beszédhanghallás fejlesztése 4-5 éves életkorban.* Szeged, Mozaik Kiadó, 2006.
7. Forrai Katalin: *Ének az óvodában.* Editio Musica, Budapest, 1974.
8. Fórika Éva – Kiss Jolán – Tomai Gyöngyi: *Ábécédé, rajtam kezdé.* Ábel kiadó, Kolozsvár, 2000.
9. Fóris-Ferenczi Rita: *A tervezéstől az értékelésig*. Ábel Kiadó, Kolozsvár,2008.
10. Gáspár Attila: *Mint a rozmaring a jó földben.* Ábel Kiadó, Kolozsvár, 2005.
11. Halmos Katalin: *Daloskönyv – gyermekdalok és játékok*. Ábel kiadó, Kolozsvár, 2000.
12. Karp Ágnes: *Ignác, mit látsz? – zenei játékok*. Hoppá Kiadó, Marosvásárhely, 2006.
13. Kodály Zoltán – Ádám Jenő: *Énekes Könyv.* Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1993.
14. Krajcsné Kovács Judit: *Csodálatos zenevilág (I. osztály).* Dinasztia Tankönyvkiadó, Budapest, 2011.
15. Lantos Rezsőné – Lukin Lászlóné: *Ének-zene az általános iskola 1. osztálya számára.* Nemzeti Tankönyvkiadó ZRT, Budapest, 2010.
16. Lázár Katalin: *Népi játékok.* Planétás Kiadó, Budapest, 1977.
17. Mendölyné Kiss Cecilia: *Zenehallgatás alapfokon! Ide Hallgass!* Flaccus Kiadó, Budapest, 2006.
18. Mélykútiné Dietrich Helga (szerk.): Az ének-zene és módszertana – szöveggyűjtemény. Tanítóképző Főiskola Budapest, 1998.
19. Molnár Margit – Papp Enikő: Népdalkedvelők zenekönyve. Kreatív Kiadó, Marosvásárhely, 2007.
20. Nagy Jenőné: Csak tiszta forrásból. 2002.

21. Nagy József: *Kompetenciaalapú kritériumorientált pedagógia.* Szeged, Mozaik Kiadó, 2007.
22. Nagy József: *A kritikus kognitív készségek és képességek kritériumorientált fejlesztése.* Új Pedagógia Szemle, 7-8. szám, 2000.
23. Petres Csaba: *Tücsök koma, gyere ki!* (Gyermekdalok és játékok óvodásoknak és kisiskolásoknak). Ábel Kiadó, Kolozsvár, 2007.
24. Porkolábné dr. Balogh Katalin: *Komplex prevenciós óvodai program „Kudarc nélkül az iskolában".* Volán humán oktatási és szolgáltató RT., 2000.
25. Stark Gabriella: *Óvodapedagógia és játékmódszertan.* Csíkszereda, Status Kiadó, 2010.
26. Süle Ferenc*: Első daloskönyvem.* Apáczai Kiadó, Celldömölk, 1997.
27. Süle Ferenc: *Útmutató és tanmenetjavaslat az első és második daloskönyvemhez.* Apáczai Kiadó, Celldömölk, 2001.
28. Török Enikő: *404 drámajáték.* Hoppá Kiadó, Marosvásárhely, 2005.
29. Törzsök Béla: *Zenehallgatás az óvodában.* Editio Musica, Budapest, 1982.

A munkacsoport tagjai:

Füleki Katalin	Petőfi Sándor Gimnázium, Kézdivásárhely
Mátyás Emőke-Éva	Országos Oktatási Minisztérium, Bukarest
Tomai Gyöngyi	Bethlen Gábor Kollégium, Nagyenyed